

Teuvan kunnan konserniohje 2022

Khall 6.6.2022 § 134
Kvalt 13.6.2022 § 32

Sisällysluettelo

TEUVAN KUNNAN KONSERNIOHJE

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite.....	2
2. Soveltamisala	2
3. Talousarvio ja tavoitteet	3
4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen	3
5. Konserniohjeen sitovuus	3
6. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako.....	4
7. Konserniraportointi ja riskien hallinta.....	5
8. Hankinnat ja omaisuuden luovutukset.....	5
9. Henkilöstöpolitiikka.....	6
10. Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta	6
10.1. Konsernin valvonta.....	6
10.2. Tilintarkastajan valinta	6
10.3. Tarkastuslautakunnan tehtävät konsernin tarkastuksessa	7
10.4. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	7
11. Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet	7
12. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista	8
13. Ohjeiden voimaantulo	8

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Tämä ohje korvaa kunnanvaltuuston 18.12.2007 hyväksymän (§ 81) Teuvan kunnan konserniohjeen.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntakonsernia eli Teuvan kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kunnan konserniin kuuluu seitsemän tytäryhteisöä sekä kuusi kuntayhtymää/liikelaitoskuntayhtymää ja kuusi osakkuusyhteisöä, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Kunnan tytäryhteisöt, joista kunnan omistus on 100 %:

As. Oy Tanulanrivi
As. Oy Horonrivi
As. Oy Norinrivi
Teuvan Vuokratalot Oy
Kiinteistö Oy Teuvan Kafiaari
Teuvan Kaukolämpö Oy
Teak Oy

Kunnan osakkuusyhteisöillä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:n tarkoittamia omistusyhteyksistä ja osakkuusyhteyksistä.

Kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

Vapaa-ajankeskus Parra Oy (omistus 37,6 %)
Aqua Botnica Oy (omistus 31,5 %)
As. Oy Teuvan Nouseva Kuuhu (omistus 46 %)
As. Oy Kaupanmäki (omistus 25 %)
Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy (omistus 27,5 %)
SYO Suomen Yrittäjäopisto (omistus 25 %)

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriin ky
Eskoon sosiaalipalvelujen ky
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
Suupohjan koulutuskuntayhtymä
Etelä-Pohjanmaan liitto ky
Suupohjan peruspalveluliikelaitoskuntayhtymä (purkautumassa 2023)

3. Talousarvio ja tavoitteet

Talouden ja investointien suunnittelun lähtökohtana ovat kuntastrategia ja siihen sisältyvä omistajapolitiikka, yhtiön liiketoiminta, kunnan ja yhteisön palvelutuotanto- ja kehittämistavoitteet, investointien lisäarvo sekä arviot toimintaympäristön muutoksista.

Konsernijohto käy vuosittain ennen talousarvouden laatimista kehityskeskustelut konserniyhtiöiden kanssa yhtiön kuluvan vuoden olennaisista tapahtumista sekä tulevan vuoden taloudellisista ja toiminnallisista tavoitteista.

Teuvan kunnan talousarviossa määritellään yhteisöjen tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut. Tavoitteet tulee olla talousarviokauteen sidottuja ja mitattavia. Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevasta konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

4. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy kunnanvaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

5. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottaa yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konserniohjeessa erikseen mainituille tahoille (esim. kunnan keskushallintoon sekä kunnanjohtajalle).

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

6. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako

Kuntalain 14 § mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja hyväksyy konserniohjeen.

Konsernijohdolla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja niitä kunnan johtavia viranhaltijoita, jotka toimivat tytäryhteisöjä koskevien asioiden esittelijöinä kunnanhallituksessa.

Valtuusto

- päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- hyväksyy talousarviossa toimialoille sitovat tehtäväkohtaiset toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kunnanhallitus

- vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle;
- vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoi konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan;
- antaa valtuustolle vuosittain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä;
- arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta;
- käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa;
- antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa;
- vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista;
- nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin;
- nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet

Kunnanjohtaja

- toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa yhtiöiden hallintoon ja toimintaan
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteuttamista ja raportointia tarvittaessa kunnanhallitukselle
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle.

Toimialajohtajat

- Toimialajohtajien tehtävänä on aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa yhtiöiden hallintoon ja toimintaan

7. Konserniraportointi ja riskien hallinta

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaa varten kunnalle kolmannesvuosittain kirjallinen raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittämisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä.

Vuosiraportointi tapahtuu välittömästi vuositilinpäätöksen valmistumisen jälkeen osana konsernin tilinpäätöstä, jolloin emoyhteisölle raportoidaan myös tulevan talousarviovuoden toiminnasta ja taloudesta ja saatetaan talousarvio tiedoksi. Kunnanhallitus toimittaa kyseiset asiakirjat tiedoksi kunnan tarkastuslautakunnalle. Kunnanhallitus voi kutsua yhteisön johdon edustajan raportoimaan kunnanhallituksen kokoukseen sopivaksi katsomanaan ajankohtana. tytäryhteisöt ovat myös muutoin velvolliset antamaan kunnanhallitukselle sen pyytämät tiedot ja selvitykset.

Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle. Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaan yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoloppa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten. Konsernijohto tai muu konsernijohtoon määrittelemä taho (esim. taloussihteeri) antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätöksen ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Konserniyhtiön tulee toimittaa sen hallituksen esityslistat ja pöytäkirjat tiedoksi konsernijohtolle.

8. Hankinnat ja omaisuuden luovutukset

Konsernissa voidaan tehdä hankintoja koskevaa yhteistyötä esim. hallinnollisesti keskitettyinä hankintoina emokunnassa taikka vapaamuotoisia hankintarenkaita esim. hankintalainsäädännön tarkoittamaa yhteishankintayksikköä käyttäen. Merkittävistä käyttöomaisuuden ja – arvopaperien luovutuksista on ilmoitettava ennakkoon kunnalle.

Hankintalain mukaan kuntien lisäksi myös kuntien määräysvallassa oleva yhteisö voidaan katsoa hankintalain tarkoittamaksi hankintayksiköksi, jonka tulee kilpailuttaa omat hankintansa hankintalain mukaisesti.

9. Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhteisöt pyrkivät noudattamaan toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt pyrkivät noudattamaan kunnan käytäntöä.

Henkilöstöä hankkiessaan tulee tytäryhteisön ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet. Konsernin ja seutukunnan keskitetty koulutus on tarvittaessa myös tytäryhteisöjen käytettävissä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kevassa, jollei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä.

10. Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta

10.1. Konsernin valvonta

Konsernin valvonta vastaa luonteeltaan kunnan sisäistä valvontaa. Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta. Konsernijohtolla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Konsernijohtolla on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Konsernijohto ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

Konsernijohto voi käyttää konsernivalvonnassa apuna toimialajohtoa.

Konsernivalvonnan kohdealueita ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhteisöjen toiminnalle asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista erityisesti keskitetyissä konsernitoiminnoissa ja konsernin sisäisten palvelujen käytössä.

10.2. Tilintarkastajan valinta

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä tilintarkastusyhteisön enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten. Kuntalain 122.2 §:n ja hallintosäännön 90 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

Konserniyhteisöjen tilintarkastus on kuitenkin järjestettävä kohdeyhteisön yhtiöjärjestyksen, perussopimuksen tai vastaavan määräyksen sekä ao. konserniyhteisöä koskevien tilintarkastussäännösten edellyttämällä tavalla. Tämä tarkoittaa muun muassa konserniyhteisöä koskevien tilintarkastajan auktorisointivaatimusten noudattamista. Tilintarkastuslain (1141/2015) mukaan JHT-tilintarkastajalla tarkoitetaan HT-tilintarkastajaksi hyväksyttyä luonnollista henkilöä, jolle on hyväksytty JHT-erikoispätevyys (1:2 §). JHT-tilintarkastaja voi siten toimia tilintarkastajana niissä tytäryhteisöissä, joihin ei edellytetä KHT-tilintarkastajaa.

10.3. Tarkastuslautakunnan tehtävät konsernin tarkastuksessa

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida ja seurata kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutumista ja huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida konserniyhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumisen lisäksi konsernivalvonasta vastuussa olevien henkilöiden toiminnan tuloksellisuutta.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen.

10.4. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää hallitusjäsen ehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallituksiin. Hallitusjäsen ehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvo-lain mukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

11. Tytäryhteisöjen neuvotteluvelvoitteet

Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön on ennen omaa päätöksentekoaan selvitettävä kunnan, tavallisesti konsernijohtajan, ennakkokäsitys asiaan silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa yhteisön tai kunnan toimintaan tai taloudelliseen vastuuseen. Yhteisön hallituksen/hallituksen puheenjohtajan on hankittava kunnan/konsernijohtajan ennakkokäsitys kirjallisena seuraaviin toimenpiteisiin

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhtiön tehtäväksi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takauksen taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen

- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset
- merkittävät henkilöstöratkaisut
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta voitonjakokäytännöstä
- yhtiön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen.

12. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin lisäksi kunnan osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi-tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset

13. Ohjeiden voimaantulo

Konserniohje tulee voimaan valtuuston hyväksynnän jälkeen. Samalla kumotaan kunnanvaltuuston 18.12.2007 hyväksymä konserniohje.